

ספרי' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששה עשר

היכל
חמישי

קונטרס
מאמרים קצרים
לראש השנה

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבנ"מ ז"ע
— אדמו"ר ה" צמח צדק" —

מלויבאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב־יד

על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

**KUNTRES
MAAMORIM KETZORIM
L'ROSH HASHONOH**

Copyright © 2022

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת ראש השנה של שנת ה'תשפ"ג, הבעל"ט, הננו מו"ל בזה קונטרס „מאמרים קצרים” לראש השנה, מאת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

הקונטרס כולל, חמשה מאמרים, הנדפסים כאן בפעם הראשונה:

(א) בפייט אם כעבדים.

(ב) חרוז וכל מאמינים כו' הדין יחידי.

(ג) להבין פי' המזמור לדוד ה' אורי.

(ד) יחינו מיומיים.

(ה) קדוש אתה ונורא שמך.

המאמרים נלקטו מכרכי כתבי־יד שונים, שניים הראשונים הם הנחות מגוכי"ק אדמו"ר מהר"ש, שרשם בשעתו מה ששמע מאדמו"ר הצ"צ בימי ר"ה של שנת תרי"ז. שלשה האחרונים הם הנחות שרשם המניח הרה"ח ר' דובער מקאליסק* (ולע"ע לא ידוע זמן אמירתם).

בשולי העמודים הוספנו ציונים ומראי מקומות, ובסוף הקונטרס הוספנו צילומים מהכת"י.

הקונטרס נערך ע"י הרה"ת ר' אליהו שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים”

עש"ק פ' נצבים, כ"ז אלול, ה'תשפ"ב
ברוקלין, נ. י.

* מגדולי החוזרים והמניחים בימי כ"ק אדמו"ר הצ"צ. רשימותיו נתקבלו אצל רבותינו נשיאינו, והרבה מהם הוגהו ע"י כ"ק אדמו"ר מהר"ש. ראה אודותו ב„רשימה קצרה” בהוספות לס' מאמרי אדמו"ר הצ"צ תרי"ד-תרט"ו, ע' שו.

בס"ד. ר"ה תריו"ז

בפיט! אם² כעבדים עינינו לך תלויות, וצריך להבין הלא אמרו רז"ל הקונה³ עבד עברי קונה אדון לעצמו, ואיך שייך לומר זה למעלה, (ומסתמא⁴ בחי' עבד זה הוא בחי' עבד עברי, דהיתכן לומר שיהי' בחי' עבד כנעני כו').

אך אפשר לומר, דהנה כתיב ותגזור⁵ אומר ויקם, צדיק גזור והקב"ה מקיים. ובדרך כלל הנה כתיב ועמך⁶ כולם צדיקים. לכן שייך לומר גם למעלה שקונה אדון לעצמו, היינו בחי' מה שצדיקים גוזרים והוא והקב"ה מקיים, וכמ"ש והם⁷ משלו בי כו'.

אשתו ובניו (קידושין כב, א) לכן צריך השי"ת מן הדין ליתן לכל ישראל לכל אחד ואחד די פרנסתו עם אשתו ובניו.

(4) ומסתמא בחי' עבד זה הוא בחי' עבד עברי: כאן הוא מבאר לשון הפייט כאן. וראה עוד דרך חיים לאדהאמ"צ עג, ג: אך מה שנק' הנשמה בשם עבד שאומרים „מלכנו“, זהו הנקרא עבד עברי דוקא, וכענין כי תקנה עבד עברי כו', והוא כמ"ש כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם כו', ולא עבד סתם רק עבד ה'. ע"כ. וראה אוה"ת שבהערה 2. [וראה גם רמב"ן משפטים כא, כ: „כי לא יקראו עבד ואמה סתם רק אחיו העברי או העבריה“. ובלשון הש"ס עבד סתם הוא עבד כנעני, עיין ר"ן כתובות קי, ב ובכ"מ].

(5) ותגזור אומר ויקם צדיק גזור והקב"ה מקיים: איוב כב, כח. ראה שבת נט, ב. תענית כג, א. מועד קטן טז, ב. כתובות קג, ב. ירושלמי תענית פ"ג ה"י. תנחומא וירא יט. ובכ"מ.

(6) ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.
(7) והם משלו בי: ע"פ גמ' מועד קטן שם (ע"פ שמואל-ב כג, ג: צדיק מושל יראת אלקים); מי מושל בי צדיק שאני גזור גזירה ומבטלה.

(1) בפייט: הנחת כ"ק אדמור" מהר"ש, ונדפס כאן מגוכ"ק 1029 רכו, א, בכותרת: בס"ד ר"ה תריו"ז [תריו"ז]. נמצא ג"כ בכתבי יד מעתיקים: 469 מט, ב. ונכפל שם תריד, ב. 3284 קמג, א.

(2) אם כעבדים: פוט „היום הרת עולם“ בתפילת מוסף דר"ה. וראה ביאור ענין זה (באופן אחר) באוה"ת עקב ע' תקל, ובדרושים לר"ה ע' אש"ל.

(3) הקונה עבד עברי קונה אדון לעצמו: ע"פ קידושין כ, א. [בענין זה יש גם בסיפורי החסידים, עיין „שמועות וסיפורים“ ח"ג ע' 172: אדמור"ה הצ"צ אמר פעם בר"ה אחר התפילה – אומרים „אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים ואם כעבדים עינינו לך תלויות“ הלא איפכא מסתברא, היה לו לומר אם כבנים עינינו לך תלויות ובודאי תחנינו, ואם כעבדים רחמנו, אלא משום שאמרו רז"ל „כל הקונה עבד כאילו קונה אדון לעצמו“ ועל כן אם כעבדים בטוחים אנו שתחנינו. וקרוב לזה נמצא בס' „אמרי יאי“ ע' 34: פעם אחר [בימים נוראים] אמר [אדמור"ה הצ"צ] בבדיחותא לקונה עבדיו בדין [פייט לא-ל-יורד דין] והקונה עבד עברי חייב במוזנות

חרוץ¹ וכל² מאמינים, אומרים³ שישד אותו הקליר. וא"כ צריך להבין מ"ש בו הדן⁴ יחידי לכל באי עולם, הלא כתיב וה'⁵ פקד את שרה והוי' הוא ובית דינו, וזהו⁶ ה' בראש השנה, ואיך אומר הדן יחידי. אך הנה גם בפרקי⁷ אבות נת' שאין דן יחידי אלא אחד, משמע שהוא יתברך דן יחידי, והרי זה כמו שישד הקליר. וצריך להבין ענין וה' כו'.

אך הענין, דהנה מבואר במדרש⁸ פ' בא, ההפרש בין יציאת מצרים ללעתיד לבוא. כי ביציאת מצרים נאמר וה'⁹ הולך לפניהם, וה' הוא ובית דינו. אבל ללעתיד כתיב כו'¹⁰ הולך לפניהם ה' בלא בית דינו, הנה כתיב שהוי'¹¹ בלא בית דינו הוא גבוה יותר כו'. והיינו כי בית¹² דין הוא בחי' שם אדני', או¹³ ע"ב

(6) וזהו ה' בראש השנה: ר"ה י, ב ואילך.
 (7) בפרקי אבות: פ"ד, ח.
 (8) במדרש פ' בא: שמו"ר פי"ט, ו (וראה גירסת הרמב"ן עה"פ). זח"ב מו, ב.
 (9) וה' הולך לפניהם: בשלח יג, כט.
 (10) כי הולך לפניהם ה': ישעי' נב, יב.

(11) שהוי' בלא בית דינו הוא גבוה יותר: ראה גם אוה"ת בשלח ע' שפז (עה"פ וה' הולך לפניהם יומם) שמביא מזה"ג רחצ, ב: „מה כתיב הוי' בדד ינחנו כו' הוא בלחודו דכתי' וה' הולך לפניהם", וכותב באוה"ת: ולפמ"ש ברבות ס"פ י"ט דלע"ל דוקא הוא בלבד משא"כ ביציאת מצרים הוא וב"ד, א"כ הוא בלבד זהו ענין ה' בדד ינחנו כו', הוא לבדו כמו קודם שנברא העולם, דהיינו בחי' לפני הוי' שביהכ"פ, ועד"ז כי עכשיו שנאמר והוי' הולך לפניהם דהיינו הוא ובית דינו. ופי' והוי' הוא ובית דינו, יש לומר בית דין שם אלקים כי ע"ב סנהדרין הם ע"ב צירופים הראשונים דשם אלקים כו', ע"ש. וראה גם בארוכה אוה"ת וירא (כרך ד) תשנה, א. אוה"ת נ"ך ח"א ע' שסא.

(12) בית דין הוא בחי' שם אדני': ראה גם אוה"ת וירא (כרך ד) תשנא, א. ביאורו להצ"צ ח"א ע' מח.

(13) או ע"ב צירופים הראשונים דשם אלקים: ראה אוה"ת וירא (כרך ד) שם. בשלח ע' שפט (נעתק במ"מ לעיל). אוה"ת בהעלותך ע' שפט (ומביא שם מהפרדס שכ"ג מע' סנהדרי גדולה). נ"ך ח"א ע' תרפו. ח"ב ע' תתקפב. ביאורו

(1) חרוז: נדפס כאן מגוכי"ק אדמו"ר מהר"ש 1029 שם, והוא גם כן הנחה מראש השנה שנת תרי"ז. [ונמצא גם בכת"י מעתיקים, שנשמנו בתחילת מאמר הקודם]
 (2) וכל מאמינים: תפילת מוסף דר"ה ויוהכ"פ („האוחז ביד משפט").

(3) אומרים שישד אותו הקליר: רבי אלעזר קליר, פייטן קדום המובא בראשונים ובפוסקים. ועיין בסדר הדורות ערך ר"א בן ערך, וערך ר"א ברבי שמעון. שדי חמד ח"ז א'תקל, א. בפע"ח שער התפילה ריש פ"א, ובשער הכוונות מובא שהאריז"ל היה אומר כל הפיוטים שישד הקלירי שהוא תיקן על דרך האמת, הובא במג"א ובשו"ע אדה"ז סי' ס"ח (ועיי"ש עוד אודות ר"א הקליר). ראה שער הכולל בהקדמה ע' 17. [פיוט „וכל מאמינים" לא ידוע מחברו, ועל כן מביא כאן אשר אומרים שהוא מאת הר"א קליר. כיום יש המייחסים אותו לרבי ינאי רבו של ר"א קליר, אבל אין לזה מקור].

(4) הדן יחידי לכל באי עולם: ע"פ חרוז: הדן יחידי לבאי עולם [מיוסד על לשון המשנה ר"ה טז, א: בר"ה כל באי העולם כו']. להבא לקמן ראה גם סה"מ תרכ"ט ע' תצה: אבל לעת"ל אני לבדי כו' ואם כי הקב"ה דן יחידי לכל באי עולם אעפ"כ לשפוט את הר עשו יעשו הבית דין בכדי שלא להיות להם פתחון פה כו'.

(5) וה' פקד את שרה והוי' הוא ובית דינו: וירא יט, כד. ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה. בראשית רבה פנ"א, ג. פירש"י עה"פ.

צירופים הראשונים דשם אלקים, כי ב"ד הם ע"ב כמו ע"ב סנהדרין, וה' עצמו בלא סנהדרין הוא בחי' ז"א, בחי' ת"ת.

והנה בתקיעת שופר אומרים עלה¹⁴ אלקים בתרועה ה' בקול שופר, שמתחלה מתחיל בשם אלקים, שהוא בחי' ה' עם ב"ד. אך הנה במשפט הב"ד, לפעמים זוכים ולפעמים בהיפוך. והנה אם זוכים בב"ד הוא טוב, ואם לאו ח"ו אזי ה' בקול שופר, שאז הוא לבדו יתברך דן. והוא רחמים פשוטים, לכן הוא מוחל וסולח. ונמצא כי שניהם אמת כו'.

וזהו שאנו אומרים כי¹⁵ חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, שאנו מבקשים שמבחי' הוא, יהי' נמשך המשפט לנשמות ישראל, דהיינו מבחי' הוא בעצמו, ולא מבחי' הוא ובית דינו כו'.

ואפשר לומר, כי וה' פקד את שרה קורין¹⁶ ביום א' דראש השנה, וקריאת התורה היא קודם תקיעת שופר, אבל אחר תקיעת שופר אז ה' בקול שופר, בחי' הוא לבדו בלא ב"ד. ולכן אומרים במוסף בפייט וכל מאמינים הדין יחידי כו'.

(15) כי חוק לישראל הוא: תהלים פא, ה.
 (16) קורין ביום א' דר"ה: מגילה לא, א. שו"ע
 אר"ח סתקפ"ד ס"ב (ודאדה"ז ס"ז).

להצ"צ ח"א ע' מה. וראה גם מאמרי אדמו"ר
 האמצעי דברים ח"ב ע' תרג, תרו (ובמ"מ). שם
 נ"ך ע' כ ואילך.

(14) עלה אלקים בתרועה: תהלים מז, ו.

להבין¹ פירוש המזמור של לדוד² ה' אורי וישעי כו', אשר לזה יתכן לאמרו מן ראש חודש אלול עד שמע"צ.

הנה כתיב וגבה³ ונשא מאד אותיות⁴ אדם, וגימטריא⁵ אד"ם דוד משיח. ופירוש אדם קודם החטא, הוא בלתי צריך המברר להתלבש בלבושי המתברר, אבל אדם אחר החטא צריך דוקא להתלבש כו'. והיינו בחי' דוד, שהי' כל ימיו במלחמה בכדי לברר בירורים כנ"ל. אבל בחי' משיח הוא שמקומו ומנוחתו⁶ כבוד כתיב, והמתבררים⁷ ממילא יבוררו כניצוצי השלהבת לגבי השלהבת.

ולזה ביקש דוד ה' אורי כו' ממי אירא אם⁸ תקום כו' כי בזאת אני בוטח, והוא בחי' שם הוי' דלעילא שבבחי' כתר דא"ק. וזהו קורא⁹ הדורות מראש, פירוש, מראש דא"ק נמשך ונגלה בכל הפרטיות דעולמות בי"ע.

הגלגולים פס"ב (בשם ספר הקנה). תו"א ויחי מו, ב. ובכ"מ.

6) ומנוחתו כבוד כתיב: ישעי' יא, י.

7) והמתבררים ממילא יבוררו כניצוצי השלהבת: ראה בארוכה תו"א בראשית ה, ד ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי מב, ג ואילך (קלב, ג) ובמ"מ שם. וראה לקמן במ"מ הערה 12.

8) אם תקום: תהלים שם, ג: אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח.

9) קורא הדורות מראש פי' מראש דא"ק: ישעי' מא, ד. ראה לקו"ת מסעי צה, ב: ועד"ז היה מרגלא בפה קדוש המגיד נ"ע על מ"ש קורא הדורות מראש שקורא את הע"ס מראש הוא בחי' א"ק להיות נמשכים ומתגלים למטה כו', והטעם שנקרא ראש א"ק כו'. ועד"ז בכ"מ.

1) להבין פי' המזמור: נדפס מהכתבי-יד: 466 שלז, א. 607 שב, ב. והוא מאמר אדמו"ר הצ"צ הנחת הרה"ח הר"ר דובער מקאליסק (מגדולי החוזרים והמניחים בימי כ"ק אדמו"ר הצ"צ. ראה אודותו ב"רשימה קצרה" בהוספות לס' מאמרי אדמו"ר הצ"צ תרי"ד-תרט"ו, ע' שו). בכתבי-יד יש ד"ה לדוד ה' אורי, מאת הרה"ה מפאריטש, והוא מיוסד על מאמר זה.

2) לדוד ה' אורי: תהלים כט, א.

3) וגבה ונשא מאד: ע"פ ישעי' נב, יג: הנה ישיכל עבדי ירום ונשא וגבה מאד.

4) אותיות אדם: ראה עה"פ וגבה מאד, בספר הגלגולים פי"ט (ולקו"ת הארזי"ל תשא לג, ה). הובא ונת' בלקו"ת צו יז, א. מסעי פט, ג. שה"ש בסופו. [ושם שקאי גם על דרגת אדם לפני החטא].

5) גימטריא [נוטריקון] אדם דוד משיח: ספר

וזהו מ"ש בשם¹⁰ הרב המגיד דמעזריטשץ זי"ע, למה נקרא בשם אור אין סוף ולא אין תחלה כמ"ש במ"א יעו"ש. וגם מ"ש בשמו¹¹ זי"ע למה נקרא סוף עולם אין סוף, כי זהו בחי' ומדריגה שלמעלה מבחי' ראש דא"ק הנ"ל.

וזהו אחת¹² שאלתי כו' לחזות כו' שביקש בחי' משיח הנ"ל, ושימושך¹³ בו ה' מקיפים דבחי' אור חזור, וגם ה' מקיפים דאור ישר, שזוהו לחזות כו'

למנוחתך [נסמן במ"מ לעיל הערה 7] כו'.
 13) ושימושך בו ה' מקיפים: ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קכא, א (נת, ג); ולכן כתיב אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה' כו' ומונה חמשה בקשות כמ"ש לחזות בנועם ה' כו', בחי' מקיף יחידה הנ"ל והוא הכולל את כל בחי' נפש רוח נשמה חי', כי בחי' יחידה הוא בחי' העצמיות ונרנ"ח הוא בחי' התפשטות, ולכן בשאלה הראשונה נכללו כל שאר השאלות שרומזים על בחי' נרנ"ח. ובאוה"ת עקב ע' תקפד (עה"פ אחת שאלתי, והוא מסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשיב ואילך): והנה איתא בכהאריז"ל שיש ה' אורות פנימי' וה' אורות מקיפים, אך בעולמות לא נתגלה רק ג' פנימים שהם נרנ"נ וב' מקיפים שהם חי' יחידה, וכאן מנה ה' מקיפים, הא' לחזות בנועם ה' בחי' בינה התגלות עתיק בבינה, לבקר בהיכלו היכלות דאבא, כי יצפנני בסוכה כי הסכך גבוה מהיכל בזה שמלא נקבים דקים והכוכבים מאירים וגם שצ"ל מדברים שיגדולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה, אח"כ בסתר אהלו בצור כו', וכללות ענין ה' מקיפים היינו מקיפים דשכל ומדות מחשבה דיבור ומעשה שבכל אחד מהן צ"ל אור פנימי ואור מקיף כו', וא"כ למטה זה שביקש כל מה' מקיפים הוא „שאלת הרבה" בשגם כי אפי' בעולמות העליונים לא נתגלה רק ב' מקיפים, אלא שמצד שרשן למעלה בעקודים הוא שאלה אחת שע"י הכלים מתגלים כל האורות הנ"ל ולכן אמר ממך למדתי כו'. ובמאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תקסא: וזהו מאמר דוד המלך ע"ה אחת שאלתי מאת ה' כו' וכתבי אח"כ לחזות בנועם ה' ולבקר כו', שאל אחת וביקש

10) בשם הרב המגיד דמעזריטשץ זי"ע למה נקרא בשם אור אין סוף ולא אין תחלה כמ"ש במ"א: ראה בשם הה"מ, ב, פלח הרמון – מאמרים לחודש תשרי" ע' מה: כי הנה ידוע בשם הרה"מ נ"ע שמה שאנו קוראין אין סוף אינו לבחי' עצמותו ומהותו ית' ממש, כי לעצמותו ית' גם בשם אין סוף לא יתכן לקרותו, שאין סוף מורה שהוא בגדר התפשטות אך ההתפשטות הוא א"ס וזה יתכן לומר על עצמותו ית' לפי שהוא קדוש ומובדל לגמרי מגדר התפשטות והמשכת דבר מה, ועוד למה קראו אותו בשם א"ס דייקא ולא בשם אין לו תחלה שהוא שבח יותר משבח אין סוף כו'. ועד"ז בפלח הרמון שם פו, צט. ובנסמן במ"מ שם. ובאורך במ"מ בסה"מ תרס"ו (הוצאה חדשה) ע' ריט.

11) בשמו זי"ע למה נקרא סוף עולם אין סוף: ראה סידור עם דא"ח ח"א קסט, א (קט, ב). קצד, א (קל, א). ובמ"מ שם. וראה לקו"א להה"מ סקס"ב (לו, ב).

12) אחת שאלתי כו' לחזות כו' שביקש בחי' משיח: תהלים שם, ה: אחת שאלתי מאת ה' גו' שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. ראה תניא אגה"ק סכ"ט: והנה אור זה הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא הנק' בשם נועם ה' וצנחנות להתענג על ה' וד' מאות עלמין דכסופין דמתענגי בהון צדיקייא כו' כמ"ש ארבע מאות שקל כסף כו'. וראה עד"ז בתו"א מגילת אסתר צח, ב. ביהל אור להצ"צ ע' ק (עה"פ אחת שאלתי): יש לומר כי הגם על המלחמה היה בטוח אבל רוצה במנוחה שלא יצטרך כלל למלחמה, כן כתב המצודת דוד, וכענין מ"ש ע"פ הזהר ר"פ ויצא ע"פ קומה ה'

קונטרס מאמרים קצרים — צ"צ

י

ולבקר כו' בסוכו¹⁴ כו' יסתירני כו' בצור כו', שזהו בחי' כתר שבכתר, בחי' דומם שבדומם כו' וד"ל.

וזהו הטעם שצריך לומר בזמנים הנ"ל, כי מתחלה צריך להיות ההעלאה בבחי' אור חוזר י"ל¹⁵ עד חג הסוכות שאז ההמשכה דבחי' אור ישר כנ"ל, וד"ל.

האמצעי וישב נה, א (כג, ב). ביאורו להצ"צ ח"א ע' קכג ואילך. אוה"ת נ"ך ח"א ע' רסה. ובכ"מ].

14) בסוכו כו' יסתירני כו' בצור כו': תהלים שם, ו: כי יצפנני בסוכו ביום רעה יסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני.

15) י"ל עד חג הסוכות: אולי הפי': יש לומר המזמור עד סוף חג הסוכות.

הרבה, אלא דוד ביקש על הכלים, וזהו אותה אבקש בחי' כלים וממילא יהיו כל המקיפים, דהיינו לחזות בנועם ה' מקיפים דאריך, ולבקר בהיכלו מקיפים דאבא, כי יצפנני בסוכה מקיפי' דאמא כו'. [וראה במובא עוד במ"מ, במאמרי אדהאמ"צ שמות ח"ב ע' תיא]. [וראה עוד בענין ה' עליות ע"פ זח"א קפא, א בפסוק הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד, בביאורו לאדמו"ר

יחיינו¹ מיומיים², פי' ב' ימים דראש השנה הוא, הא³ הוא לצורך בחי' פנימיות, והב⁴ הוא לצורך חידוש כללי דבחי' חיצונית, רק שהפנימיות מלוּבש בחיצונית. וזהו דראש השנה כיומא⁵ אריכתא דמיא.

וביום⁶ השלישי יקימו ונחיה לפניו, הוא בחי' שכולו פנימיות, והיינו שנאמר פה⁷ אל פה כו'.

אבל פנים⁸ בפנים, פנימיות דמקבל. אבל לגבי המשפיע הוא בחי' חיצונית, והיינו בחי' התורה שנאמר עלי' שעשועים⁹ יום יום, אאלפך¹⁰ חכמה אאלפך

צבאות גו', באוה"ת נ"ך (כרך א) ע' קנו ואילך. (6) וביום השלישי יקימו ונחיה לפניו הוא בחי' שכולו פנימיות: ראה גם סוף ד"ה יחיינו מיומיים בס' מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' ל: אבל ביום השלישי הוא בחי' כתר שהוא הרצון האין האמיתי, שיש בו בחי' שרש הנאצלים ובחי' תחתונה שבמאציל, הוא יקימו עוד לאחר העלי' שמיומיים, ונחי' אז לפני ממש שהוא פנימיות ע"י מהות כח התענוג, ולא הארתו לבד, אלא בחי' מ"ש ואהיו אצלו שעשועים כו'. וראה עוד בסוף ד"ה יחיינו מיומיים בלקו"ת ר"ה סד, א (בענין יקימו ונחי' לפניו שביוה"כ"פ). וראה גם ד"ה יחיינו מיומיים בס' פלח הרמון – מאמרים לחודש תשרי, ע' נט. (7) פה אל פה: בהעלותך יב, זח: לא כן עבדי משה גו' פה אל פה אדבר בו. (8) פנים בפנים: ואתחנן ה, ד: פנים בפנים דבר ה' עמכם (לכל ישראל). (9) שעשועים יום יום: משלי ח, ל. וראה לקו"ת ר"ה סד, א (סוף ד"ה יחיינו מיומיים): שעשועים יום יום והם המאירים בשני יו"ט של ר"ה, אך בחי' היום השלישי זהו בחי' שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע והוא המאיר ביוה"כ"פ כו' (וראה לשון אדמו"ר הצ"צ שבהוספות להערות וציונים בלקו"ת שם). (10) אאלפך חכמה אאלפך בינה: איוב לג, לג. וראה עוד בענין יחיינו מיומיים, דקאי על חכמה ובינה (שעשועים יום יום): מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"ב ע' תרח. מאמרי אדה"מ"צ שמות ח"ב ע' תנה. עטרת ראש שער יוה"כ"פ לג, ב. שערי אורה נה, ב. תו"ח לך לך צו, ג. ועוד.

(1) יחיינו: נדפס מהכתבי"ד: 466 שלו, א. 607 שג, א. [וראה עוד ע"ד הנחה זו לעיל במ"מ בתחילת מאמר: להבין פי' המזמור של לדוד ה' אורי].

(2) יחיינו מיומיים: הושע ו, ב. בענין שקאי על ב' ימים דר"ה וביום השלישי על יוה"כ"פ, ראה גם ד"ה יחיינו מיומיים בלקו"ת ר"ה סג, ב. אוה"ת בשלח ע' תקעו. פ' ראה ע' תרסא. ואתחנן ע' רלו. ר"ה ע' א"תיג. [וראה בס' פלח הרמון – מאמרים לחודש תשרי, ע' רלד: שמעתי כו' בשם אדמו"ר נבג"מ בענין יחיינו מיומיים ה' אופנים כו].

(3) הא' הוא לצורך בחי' פנימיות: ע"פ פע"ח שער ר"ה ספ"ד, שיום א' דר"ה הוא עליית העולמות בבחי' פנימיות, וביום הב' העלייה בחיצונית (הובא בלקו"ת דרושים לר"ה סג, ב ריש ד"ה יחיינו מיומיים. ועד"ז הוא בפע"ח שער השבת פ"ו, ובס' שער הכוונות ענין ר"ה דרוש ב'. משנת חסידים מס' ר"ה פ"י מ"א. ובאוה"ת בשלח ע' תקעו מצייין על זה: ועיין ג"כ בטור ברקת סי' ת"ר שהביא מקור הדברים מהזו"ג פ' פנחס דרל"א ע"ב כו').

(4) והב' הוא לצורך חידוש כללי דבחי' חיצונית: ראה אוה"ת דרושים לר"ה ע' א"תסו, שמביא מדרושי אדה"ז אשר בר"ה נמשכים ב' הבחי', החיות הפנימית כללי לכל השנה וגם החיות החיצונית.

(5) כיומא אריכתא דמיא: ראה ביצה ד, ב ובפירש"י שם. רמב"ם הל' יו"ט ספ"א. הל' אבל ספ"י. טור וב"י (ונו"כ) או"ח סי' ת"ר. שו"ע אדה"ז שם ס"ג. וראה עוד עה"פ ויגבה ה'

קונטרס מאמרים קצרים — צ"צ

בינה, שבא לידי גילוי לרצון ועונג פרטי, שזהו מבחי' פנימיות לבחי' חיצונית, כמשל הבל הלב לקול פשוט, ואח"כ לאותיות הדבור, וכמ"ש במ"א באורך.

אבל בחי' פה אל פה הנ"ל כולו פנימיות, היינו בחי' יום הכפורים, שעולה¹¹ בחי' המלכות בבחי' עונג הנעלם שבעצמות ממש. וז"ש שהתורה¹² קדמה לעולם. וזהו בחותם¹³ דנעילה וכמ"ש במ"א וד"ל.

שער יוהכ"פ שם. סידור האריז"ל סדר נעילה. ובסידור עם דא"ח ח"ב שסה, א (רמט, ג): הנה שרש ענין יו"כ הוא שהמל' עולה למעלה בעתיקא, ואיננה מקבלת השפע מבחי' ז"א, אלא שלא ע"י ז"א בעלה בא לה האור מבחי' גבורה דעתיק, והן ה' גבורות דחותם שבנעילה דיו"כ כנודע. [ובמ"מ בסידור שם נסמן על זה באורך. וראה במ"מ בסה"מ תרל"ז ח"ב ע' קכט, ובמאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ג ע' א'קה]. ועיין עוד שם בסידור שם שסז ב (רנ, ד) בסוף ד"ה קדוש אתה.

11) שעולה בחי' המלכות בבחי' עונג הנעלם: ראה ע"ד עליית המלכות ביוהכ"פ לבחינת עתיק: פע"ח שער יוהכ"פ ספ"א ופ"ה. לקו"ת אחרי כח, ב. דרושים לש"ש סה, ד. וראה מזה עוד במ"מ לקמן בסוף המאמר בענין חותם דנעילה (הערה 13).

12) שהתורה קדמה לעולם: ע"פ מדרש תהלים צ, ד שאלפיים שנה קדמה תורה לעולם. וראה שבת פח, ב וברש"י שם. (וראה בסה"מ תרמ"א ע' ריב).

13) בחותם דנעילה וכמ"ש במ"א: ראה פע"ח

קדוש¹ אתה² ונורא שמך ואין אלקה מבלעדיך ככתוב ויגבה³ הוי' צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה. הנה להבין פירוש קדוש אתה, הוא בחי' מהותו ועצמותו יתברך. ונורא⁴ שמך הוא בחי' מלכות דאין סוף שלאחר הצמצום, שנעשה בחי' מקור לגבול שנקרא בחי' נורא, וכשנמשך למטה במקבלים נקרא בחי' יראה. ואף על פי כן אין אלקים מבלעדיך, לאחר הצמצום שהוא הקו חוט, כמו קודם הצמצום, אין שום שינוי לפניו יתברך.

ככתוב ויגבה. הנה יש בחי' מעלה ומטה שהוא בחי' ממלא כל עלמין ובחי' גבוה ונמוך הוא בחי' טוב כל עלמין. והוי' הוא בחי' ז"א דאצילות. וצבאות הוא בחי' נצח והוד דאצילות. במשפט הוא בחי' מלכות דאצילות וכידוע. והאל הקדוש הוא בחי' מהותו ועצמותו בחי' מקיף למקיף שלמעלה מבחי' טוב כל עלמין. נקדש⁵ ונתרומם עוד בצדקה, הוא בחי' מלכות דאצילות או מלכות דאין סוף.

אן יש לומר, ויגבה הוא בחי' מקיף למקיף שהוא הבחי' קדוש אתה הנ"ל, ומעלה הוא בחי' טוב כל עלמין, ומטה הוא בחי' ממלא כל עלמין, והוא בחי' שמים⁶ שנק' סוכ"ע וארץ שנק' בחי' ממכ"ע.

אורו בלבד כו', „ומה שאמר ונורא שמך, היינו שיבוא לבחי' גילוי כל כך עד שיקרא בשם נורא, כי פי' נורא אינו אלא בבחי' ההתגלות דוקא, כמו המלך בהגלות נגלות לעמו נק' נורא משא"כ כשיושב גנוז בחדרי היכלו". ונת' שם הענין בארוכה.

(5) נקדש ונתרומם עוד בצדקה . . מלכות דאין סוף: הענין נתבאר גם בסוף ד"ה כנשר יעיר קנו, בסה"מ תרע"ח ע' כח, ובסה"מ תרפ"ב ע' מב. וראה סה"מ תרנ"ח ע' לו. עזרת ע' יט. פר"ת ע' לט. תרפ"א ע' קכו. סה"מ תשי"ט ע' רסז ואילך.

(6) שמים שנק' סוכ"ע וארץ שנק' בחי' ממכ"ע: ראה גם לקו"ת נשא כא, ג. דרושים לר"ה נט, ג. וראה אוה"ת על סידור ע' פא.

1) קדוש אתה: נדפס מהכתבי-יד: 466 שלו, ב. 607 שג, א. [וראה עוד ע"ד הנחה זו לעיל במ"מ בתחילת מאמר: להבין פי' המזמור של לדוד ה' אורי].

2) קדוש אתה ונורא שמך: סיום ברכת „המלך הקדוש“ של ר"ה ויוהכ"פ. לתחילת המאמר ראה גם ד"ה קדוש אתה, בסידור עם דא"ח שס, ב (רנ, ב). תוכן מאמר הסידור הובא גם בתוספת ביאור באוה"ת ענינים ע' קלט. ובהמשך תרס"ו ע' תע (שנו) וע' תעח (שסג). 3) ויגבה הוי' צבאות במשפט: ישע"ה, טז.

4) ונורא שמך הוא בחי' מלכות דאין סוף: בסידור עם דא"ח שם כי אתה לנוכח היינו מהותו ועצמותו של האין סוף, ושמך הוא מלכות דא"ס כי השם היינו רק בחינת גילוי

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח ר' נתן ע"ה

גורארי'

נפטר ביום השי"ק א' דראש השנה ה'תשס"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו